

PŘÍSNÁ PRAVIDLA PRO FIRMY: KDO JE NEPŘÍZNIVĚ OVLIVNIL, PLATÍ ÚJMU

POKUD JEDNA SPOLEČNOST POŠKODÍ DRUHOU, MUSÍ UHRADIT VZNIKLÉ NÁKLADY. KONCERN MÍSTO TOHO MŮŽE NABÍDNOUT PROTIPLNĚNÍ.

Kateřina Kratochvílová
katerina.kratochvilova@economia.cz

Před šesti lety nedovolil Krajský soud v Brně České spořitelně hlasovat na schůzi věřitelů v insolvenčním řízení s Oděvním podnikem Prostějov. Banka podle soudu tvořila s dlužníkem koncern a měla rozhodující vliv na jeho fungování. Příklad se dostal až k Ústavnímu soudu, který závěry krajského soudu smetl s tím, že existenci koncernu mezi bankou a textilkou dostatečně neodůvodnil.

Otázka, jaké mezi sebou mají firmy vztahy a jak se ovlivňují, je přitom klíčová dodnes. Zákon o obchodních korporacích proto přinesl pro tyto případy pojem „podnikatelská seskupení“. Nejintenzivnější formou seskupení je stanoven koncern, jako je například potravinářský a chemický Agrofert nebo energetický podnik ČEZ. „Podnikatelská seskupení se ale vytvářejí už od dvou společností nebo osob a důležitá je intenzita vztahů mezi nimi,“ popsal na semináři pořádaném měsíčníkem Právní rádce advokát Martin Hrdlík z KPMG Legal.

Dodavatel i banka

Vztah firem se bude řešit hlavně v situacích, kdy jedné z nich vznikne například kvůli nevýhodným pokynům druhé újma. Tu pak musí ze zákona nahradit poškozené společnosti ti, kdo její rozhodnutí ovlivnili.

Korporaci může přitom ovlivnit jakákoliv fyzická i právnická osoba. V krajním případě to může být i stát nebo veřejnoprávní instituce. „Musí dojít k tomu, že někdo zásadně ovlivní chování společnosti k její újmě. Nestačí jen teoretická možnost,“ říká advokát. Takzvanou vlivnou osobou může být firma, společník, ale i manželka jednatele.

Riziko, že za vlivnou osobu bude považována firma, může podle advokáta Tomáše Procházky z Dvořák Hager & Partners vznikat třeba u dominantního odběratele, který by zasahoval do podnikání svým dodavatelům. Mohl by jim diktovat nevýhodné podmínky, za nichž bude jejich zboží nakupovat. „Diskutované je také postavení bank, které mohou prostřednictvím závazků z úvěrové dokumentace do značné míry omezovat a někdy i přímo určovat obchodní rozhodnutí dlužníka,“ uvádí Procházka.

Pokud ovlivnění není jednorázové, ale je dlouhodobějšího charakteru, považuje zákon takový stav za ovládnutí. Na pozoru by se pak měl mít každý, kdo může v korporaci přímo nebo nepřímo uplatňovat rozhodující moc. Ovládnutí – na rozdíl od ovlivnění – nezáleží na skutečnosti, zda tato osoba nakonec svůj vliv využije, stačí pouze to, že má možnost. Podle Petra Čecha, akademika a odborníka na obchodní právo, vzniká ovládnutí momentem nabytí podílu ve společnosti nebo jiného nástroje takového vlivu.

„Ovládající osobou mohou být i společníci, kteří získají třicetiprocentní podíl na hlasovacích právech, v případě, že na posledních třech po sobě jdoucích valných hromadách mají více než nadpoloviční většinu hlasů přítomných osob,“ vysvětluje Martin Hrdlík z KPMG Legal. Jinak je hranice na čtyřiceti procentech hlasovacích práv, což mohou dát dohromady například i minoritní akcionáři.

Pokud mezi společnostmi takový vztah ovládnutí vznikne, začne papírování. Statutární orgán ovládané osoby musí vypracovat takzvanou zprávu o vztazích. V ní musí uvést například jejich strukturu, přehled vzájemných smluv nebo zhodnocení výhod a nevýhod, které firmám ze vzájemného propojení vyplývají. Zpráva je určena hlavně pro společníky ovládané osoby, ale například i osoby mimo firmu, jimž může pomoci v rozhodování, jestli s takovou společností mají obchodovat.

Uškodíte, zaplatíte

Pokud firma nebo i fyzická osoba způsobí ovládané společnosti škodu, hrozí jí, že bude muset – stejně jako v případě ovlivnění – za své chyby zaplatit. Vlivná osoba navíc také ručí za závazky, které poškozená společnost v důsledku toho, že byla ovlivněna, nemůže splnit. Poškozená firma na ni může podat žalobu.

Nechce-li vlivná osoba platit, musí před soudem dokázat, že poškozenou společnost neovlivňovala. I pokud se jí to nepodaří, může se za určitých podmínek povinnosti náhrady škody zbavit. „Jedná se o případy, kdy se prokáže, že vlivná osoba mohla při ovlivnění v dobré víře rozumně předpokládat, že jedná informovaně a v obhajitelném zájmu ovlivněné osoby,“ říká Vladimíra Knoblochová z advokátní kanceláře DBK Partners.

Nejvyšším stupněm podnikatelských seskupení je zmíněný koncern. Ten vzniká, pokud společnosti podléhají jednotnému řízení od jedné nebo více osob. Ta-

Koncernová privilegia
jestliže firma příznivě existenci koncernu na webových stránkách, budou mít při hrazení újmou uvnitř koncernu výhody.

kové vedení přitom nemusí znamenat, že by mateřská společnost ovlivňovala dceřinou úplně ve všem. „Stačí mít jednotné řízení například v oblasti marketingu, pokud jeho koordinace slouží k prosazování koncernových zájmů,“ tvrdí Iva Špačková z KPMG Legal.

Firmy v koncernu však mají oproti těm ostatním velkou výhodu. Pokud mateřská firma poškodí dceřinou, nemusí vzniklou újmu hradit nutně v penězích. „V koncernu může být újma vyrovnána i přiměřeným protiplením nebo jinými prokazatelnými výhodami, které řízené osobě plynou z členství v koncernu,“ uvádí Vladimíra Knoblochová z DBK Partners. Jako takové protiplenění se dá podle právníků počítat třeba lepší přístup k zákazníkům, který by bez členství v koncernu nebyl možný, možnost využívání dobré pověsti a podobně. Toto protiplenění musí být ale prokazatelné a musí být hodnotou přiměřené ke vzniklé škodě.

„Možnost vyrovnání újmy prostřednictvím výhod z členství v koncernu ale neplatí v případě, pokud dojde k úpadku ovlivněné osoby,“ upozorňuje Tomáš Procházka z Dvořák Hager & Partners.

Bez deklarace nejsou výhody

Klíčovou podmínkou, bez které nelze výhod koncernu využívat, je zveřejnění informace o členství v koncernu na webových stránkách ovlivněné společnosti. Zákon ale už neříká, jak má tato takzvaná koncernová deklarace vypadat. Podle právníků by měla být srozumitelná. „Měla by identifikovat vedoucí osobu, řízené osoby včetně těch zahraničních a strukturu vztahů mezi nimi,“ říká Magda Pokorná z advokátní kanceláře Allen & Overy, přičemž pro znázornění struktury podle ní postačí i schéma. „Doporučujeme uvést také datum, kdy koncern vznikl nebo kdy do něj byla konkrétní korporace začleněna,“ dodává Pokorná.

OP Prostějov

Vztahy mezi bývalým podnikem OP Prostějov a Českou spořitelnou před časem řešil Krajský soud v Brně.

Foto: HN – Jiří Kotáčko

Inzerce

VÝBĚROVÉ ŘÍZENÍ NA OBSAZENÍ FUNKCE ŘEDITELE/ŘEDITELKY Výzkumného ústavu meliorací a ochrany půdy, v.v.i.

Rada instituce Výzkumného ústavu meliorací a ochrany půdy, v.v.i. (dále jen VÚMOP, v.v.i.) vypisuje v souladu s § 18 odst. 2 písm. h) zákona č. 341/2005 Sb., o veřejných výzkumných institucích, v platném znění veřejné výběrové řízení na obsazení funkce

ředitele/ředitelky VÚMOP, v.v.i.

Předpokládané funkční období je od 25. 6. 2017 do 24. 6. 2022.

POŽADAVKY:

- vysokoškolské vzdělání a vědecká hodnota odpovídajícího odborného zaměření
- praxe v oboru, organizační schopnosti a zkušenosti s řídicí funkcí, ověřené minimálně 5ti letou praxí na obdobné pozici
- zkušenost s řízením projektu, zkušenost s vedením projektového týmu
- významné výsledky tvůrčí vědecké činnosti v příslušném oboru (přehled odborných výstupů, publikační činnosti a citovanosti ve světových databázích Web of Science/SCOPUS)
- aktivní znalost anglického jazyka, další světový jazyk výhodou (úroveň minimálně B1 dle Common European Framework of Reference for Languages)
- morální bezúhonnost (doložena výpisem z RT)
- splnění podmínek dle zák. č. 341/2005 Sb., § 17, odst. 4–6, o veřejných výzkumných institucích, v platném znění
- řídicí průkaz sk. B

Ředitel VÚMOP, v.v.i. je jmenován ministrem zemědělství ČR na základě doporučení Rady instituce. Funkční období ředitele je pět let s možností výkonu funkce po dobu dvou po sobě jdoucích funkčních období. Mzdové ohodnocení určuje Ministerstvo zemědělství ČR, které je zřizovatelem VÚMOP, v.v.i.

POŽADOVANÁ DOKUMENTACE:

- strukturovaný životopis
- doklad o dosažené kvalifikaci (ověřená kopie)
- přehled dosavadní praxe
- přehled odborných výstupů, publikací a citovanosti ve světových databázích Web of Science/ SCOPUS
- výpis z evidence Rejstříku trestů (ne starší 3 měsíců)
- čestné prohlášení podle § 17, odst. 4, písm. c) a dle odst. 6 zákona č. 341/2005 Sb., o veřejných výzkumných institucích, v platném znění
- čestné prohlášení podle § 2 zákona č. 451/1991 Sb., v platném znění
- písemná představa o řízení a rozvoji ústavu v oblasti odborné personální a ekonomické (do 3 stran textu formátu A4)

Lhůta pro podávání přihlášek: 19. 12. 2016–20. 1. 2017

Přihlášku s požadovanými dokumenty zašlete v písemné podobě, v zalepené obálce označené v levém horním rohu „Výběrové řízení na ředitele/ředitelku – neotvírat“ tak, aby byla doručena nejpozději do 20. 1. 2017 do 12.00 hod. na adresu:

**Výzkumný ústav meliorací a ochrany půdy, v.v.i.
k rukám předsedy Rady instituce
Žabovřeská 250, 156 27 Praha 5-Zbraslav**

Na základě zaslaných podkladů budou uchazeči, kteří splnili formální požadavky, vyzváni k osobnímu pohovoru, kde přednesou svou představu o výkonu funkce, o níž se ucházejí a o záměrech, které by chtěli realizovat. Informace a podklady pro zpracování koncepcí jsou k dispozici na www.vumop.cz